

liciji je že čez 50 odstotkov ljudskih šol rusinskih, in štiri višje gimnazije imajo rusinski učni jezik. Po zakonu se ne smejo rusinski abiturienti teh zavodov siliti, da naj nadaljujejo svoje študije v drugem jeziku. Tudi zbujajoča se narodna zavest v maloruskem narodu, ki šteje skupaj do 30 milijonov ljudi, zahteva vedno odločnejše svoje vseučilišče. Vseučilišče v Černovicah ne zadostuje, ker središče avstrijskih Rusinov je Lvov. Maloruskih vseučiliščnikov je zdaj vpisanih na raznih avstrijskih vseučiliščih 800, od teh 600 samo v Lvovu. Tudi kandidatov za profesorske stolice ne manjka. Spomenica končuje s tem, da opozarja na lepo znanstveno slovstvo, katero je že začelo cveteti med Malorusi v vseh strokah.

Ogrski Rusini vsled neugodnih političnih razmer jako počasi napredujejo. Njihovo „Društvo svetega Vasilija Velikega“, ki je praznovalo pred kratkim svojo petindvajsetletnico, izdaja nekaj let sem za ljudstvo mesečnik „Nauka“, a poleg tega tudi madjarsko-rusinski tednik „Görög katolikus Szemle — Hreko-katoličesko Slovo“. Ker so zadnji čas večkrat tožili to društvo, da je „panslavistično“, mora zdaj izdajati več madjarskih, nego rusinskih spisov! Kako čudne razmere vladajo med temi ubogimi Rusini, vidimo iz tega, da se tiska „Nauka“ s staro cerkveno pisavo, in ne z moderno cirilico. Drugega slovstva razen cerkvenega sploh ne poznajo.

Sin Tolstoj proti očetu Tolstemu. Znano je, da je najstarejši sin Leva Nikolajeviča Tolstega — Lev Levovič Tolstoj — tudi zelo nadarjen pisatelj. Njegova dela se odlikujejo prav posebno tudi v tem, da nastopajo kot nekaka polemika proti nazorom njegovega očeta, jasnopoljanskega filozofa. Proti „Kreutzerjevi sonati“ n. pr. je napisal sin Leo Levovič „Chopinov preludij“, katero delo je izšlo že tudi v češkem prevodu. Najnovejše delo Leva Levoviča Tolstega pa je drama „Prečute noči“, ki se je pred kratkim igrala v Petrogradu. Zbudila je veliko pozornost za nazore avtorja o zakonu, ki so onim njegovega očeta diametralno nasprotni. — Tako torej „veliki“ jasnopoljanski filozof nima sreče s svojimi nazori niti v lastni rodbini. — o.

L. Andrejev. Mladi ruski beletrist L. Andrejev, najnadarjenejši izmed naslednikov Maksima Gorkega, je izdal pred kratkim prvo zbirko svojih novel pod skupnim naslovom „Razkazi“. (Petrograd 1901.) Gorkega vpliv se mu pozna — vendar so njegova dela prosta banalnosti, česar brezpogojno ne moremo trditi o M. Gorkem. Kakor njegov učitelj, tako je tudi L. Andrejev topel prijatelj bednih, zavrženih in sploh zaničevanih ubožcev. — o.

Kako se širi prosveta v Sibiriji. Po novih prometnih sredstvih se bo skoro odprla tudi Sibirija omikanemu svetu in bo vezala evropski zapad s kitajskim in japonskim vzhodom. S prodiranjem novo-

dobne tehnike se je začela gojiti tudi ljudska omika. Prej seveda nihče ni mislil tam na šolstvo in slovstvo, a zdaj se je že storil lep začetek. Prvo ljudsko izobraževalno društvo so ustanovili v Krasnojarsku l. 1883. Že v prvem letu svojega obstanka je ustanovilo dve ljudski šoli. V nedeljski šoli so imeli najprej deset- do tridesetletna dekleta, pozneje so ustanovili še šolo za mladeniče. V desetih letih je društvo izučilo 1312 oseb in izdalo za to 10.986 rubljev. Milijonar Sibirjakov je mestni občini zapustil mnogo denarja, za katerega je nakupila veliko knjižnico domačih in tujih knjig. Društvo je ustanovilo knjigo-tržnico, ki je po agentih razpečala l. 1895. med ljudi 13.500 knjig. V Barnaulu je podobno društvo v dvanajstih letih izdalo 44.262 rubljev, in car Nikolaj mu je podaril veliko posestvo. Taka društva so ustanovili še v Omsku, Mimusinsku, Tomsku, Nerčinsku, Nikolajevsku in Oktjubinsku. Tako sicer počasi, a vendar gotovo raztaja solnce omike tudi sibirski led.

Osrednja zveza slovanskih časnikarjev.

Na tretjem sestanku slovanskih časnikarjev v Dubrovniku so sklenili, da ustanovijo stanovsko organizacijo slovanskih časnikarjev. Izvolili so odbor treh časnikarjev, ki je pod predsedstvom urednika „Hlasa Naroda“ izdelal društvena pravila. Ta zveza bo skrbela, da se stalno prirejajo slovanski časnikarski shodi, da dobé potrebni udje podpore, da se izboljša zakoniti položaj časnikarjev, da se ustanovi slovanska korespondenčna pisarna; v slučaju potrebe bi odbor posloval kot razsodišče v sporih med raznimi časniki. Želeti je pač, da se ta misel izvede v skupno korist vsega slovanskega časnikarstva.

Narodnosti v avstrijski armadi. Dunajski „Armeebblatt“ je objavil statistiko avstrijskega vojaštva. Iz nje posnemamo, da je armada našega cesarstva sestavljena po narodnostih takole: Slovanov je 430.000, Nemcev 227.000, Madjarov 120.000, Rumunov 48.000, Italijanov 14.000. Izmed Slovanov je: Čehov 174.000, Poljakov 76.000, Hrvatov 75.000, Slovencev 58.000. Izredno visoko število „Madjarov“ kaže, da morajo biti mednje prišteti tudi ogrski Slovaki, Slovenci in Hrvatje. Sicer pa te številke govore dovolj jasno.

Novejši holandski pisatelji. Holandska ima v novjšem času precej dobrih talentov na leposlovnem polju. Najbolj čislajo Vlamski Steijn Streuvels. Nastopil je hkrati s tremi zbirkami, ki se imenujejo „Lenteleven“, „Zonetijs“ in „Zomerland“. To so ciklični pesniško pisanih povesti iz življenja na deželi. Streuvels ne vidi v poljedelcu onega težkega, nerodnega, na grudo navezanega, pomilovanja vrednega stroja, kakor ga popisujejo francoski „realisti“, ampak se vglablja v njegovo čutenje in mišljenje ter popisuje njegovo radost in boleost. Zato si ni izbral